

Gráfok csúcsszínezései

Hajnal Péter

Bolyai Intézet, TTIK, SZTE, Szeged

2020. ősz

Emlékeztető

Emlékeztető

Definíció

Egy $c : V(G) \rightarrow P$ leképezést a G gráf egy (csúcs)színezésének nevezzük. A $c(v)$ a v csúcs színe.

Emlékeztető

Definíció

Egy $c : V(G) \rightarrow P$ leképezést a G gráf egy (csúcs)színezésének nevezzük. A $c(v)$ a v csúcs színe.

A P halmazt palettának nevezzük, elemei színek. Gondolhatunk $P = \{\text{piros, kék}\}$ hamazra, vagy $P = \mathbb{N}_+$ halmazokra.

Emlékeztető

Definíció

Egy $c : V(G) \rightarrow P$ leképezést a G gráf egy (csúcs)színezésének nevezzük. A $c(v)$ a v csúcs színe.

A P halmazt palettának nevezzük, elemei színek. Gondolhatunk $P = \{\text{piros, kék}\}$ halmazra, vagy $P = \mathbb{N}_+$ halmazokra.

Definíció

A G gráf egy színezése jó színezés, ha minden $e \in E(G)$ élre $e = uv$ esetén $c(u) \neq c(v)$.

Ebben a témakörben egyszerű gráfokkal dolgozunk, tehát csúcsszínezések vizsgálatánál MINDEN GRÁFON EGYSZERŰ GRÁFOT FOGUNK ÉRTENI.

Emlékeztető (folytatás)

Emlékeztető (folytatás)

Definíció

A G gráf egy színezése k -színezés, ha a paletta mérete k .

Emlékeztető (folytatás)

Definíció

A G gráf egy színezése k -színezés, ha a paletta mérete k .

Definíció

Egy G gráf kromatikus száma

$$\chi(G) = \min \{k : G\text{-nek létezik jó } k\text{-színezése}\}.$$

Színezések és független ponthalmazok

Színezések és független ponthalmazok

Definíció

A G gráf esetén egy $F \subset V(G)$ csúcshalmazt független ponthalmaznak nevezünk, ha bármely két F -beli pont között nincs él.

Színezések és független ponthalmazok

Definíció

A G gráf esetén egy $F \subset V(G)$ csúcshalmazt független ponthalmaznak nevezünk, ha bármely két F -beli pont között nincs él.

Definíció

$\alpha(G) = \max \{|F| : F \text{ független ponthalmaz } G\text{-ben}\}.$

Színezések és független ponthalmazok

Definíció

A G gráf esetén egy $F \subset V(G)$ csúcshalmazt független ponthalmaznak nevezünk, ha bármely két F -beli pont között nincs él.

Definíció

$\alpha(G) = \max \{|F| : F \text{ független ponthalmaz } G\text{-ben}\}.$

Egy színezés jó színezés, ha minden színosztály egy független halmaz.

Színezések és független ponthalmazok

Definíció

A G gráf esetén egy $F \subset V(G)$ csúcshalmazt független ponthalmaznak nevezünk, ha bármely két F -beli pont között nincs él.

Definíció

$\alpha(G) = \max \{|F| : F \text{ független ponthalmaz } G\text{-ben}\}.$

Egy színezés jó színezés, ha minden színosztály egy független halmaz.

Egy jó színezés felfogható úgy is mint a csúcshalmaz egy osztályozása független ponthalmazokra.

Színezések és klikkek

Színezések és klikkek

Definíció

A G gráf esetén egy $K \subset V(G)$ csúcshalmazt klikknek nevezünk, ha bármely két K -beli pont között van él.

Színezések és klikkek

Definíció

A G gráf esetén egy $K \subset V(G)$ csúcshalmazt klikknek nevezünk, ha bármely két K -beli pont között van él.

Definíció

$\omega(G) = \max \{|K| : K \text{ klikk } G\text{-ben}\}.$

Színezések és klikkek

Definíció

A G gráf esetén egy $K \subset V(G)$ csúcshalmazt klikknek nevezünk, ha bármely két K -beli pont között van él.

Definíció

$\omega(G) = \max \{|K| : K \text{ klikk } G\text{-ben}\}.$

Észrevétel

Tetszőleges G gráfra $\chi(G) \geq \omega(G).$

Színezések és klikkek

Definíció

A G gráf esetén egy $K \subset V(G)$ csúcshalmazt klikknek nevezünk, ha bármely két K -beli pont között van él.

Definíció

$\omega(G) = \max \{|K| : K \text{ klikk } G\text{-ben}\}.$

Észrevétel

Tetszőleges G gráfra $\chi(G) \geq \omega(G).$

Ez következik abból, hogy egy klikkben minden csúcsnak más-más színt kell adnunk jó színezésnél.

Szünet

Emlékeztető

Emlékeztető

Trivialitás

G nem 1-színezhető $\iff G$ -ben létezik él.

Emlékeztető

Trivialitás

G nem 1-színezhető $\iff G$ -ben létezik él.

Lemma

G nem 2-színezhető $\iff G$ -ben létezik páratlan hosszú kör.

Emlékeztető

Trivialitás

G nem 1-színezhető $\iff G$ -ben létezik él.

Lemma

G nem 2-színezhető $\iff G$ -ben létezik páratlan hosszú kör.

Észrevétel

G nem 3-színezhető $\iff G$ -nek részgráfja a K_4 ($K_4 = 4$ csúcsú teljes gráf).

Emlékeztető

Trivialitás

G nem 1-színezhető $\iff G$ -ben létezik él.

Lemma

G nem 2-színezhető $\iff G$ -ben létezik páratlan hosszú kör.

Észrevétel

G nem 3-színezhető $\iff G$ -nek részgráfja a K_4 ($K_4 = 4$ csúcsú teljes gráf).

Az utolsó állításában a $\implies$ irány nem teljesül.

Emlékeztető

Trivialitás

G nem 1-színezhető $\iff G$ -ben létezik él.

Lemma

G nem 2-színezhető $\iff G$ -ben létezik páratlan hosszú kör.

Észrevétel

G nem 3-színezhető $\iff G$ -nek részgráfja a K_4 ($K_4 = 4$ csúcsú teljes gráf).

Az utolsó állításában a $\implies$ irány nem teljesül.

4-klikk/ K_4 részgráf felmutatása egy jó módszer nem-3-színezhetőség bizonyítására. (Jó és gyors, hatásos.)

Emlékeztető

Trivialitás

G nem 1-színezhető $\iff G$ -ben létezik él.

Lemma

G nem 2-színezhető $\iff G$ -ben létezik páratlan hosszú kör.

Észrevétel

G nem 3-színezhető $\iff G$ -nek részgráfja a K_4 ($K_4 = 4$ csúcsú teljes gráf).

Az utolsó állításában a $\implies$ irány nem teljesül.

4-klikk/ K_4 részgráf felmutatása egy jó módszer nem-3-színezhetőség bizonyítására. (Jó és gyors, hatásos.) De a módszer NEM teljes.

Operációk

Operációk

Definíció

Operációk

Definíció

(Op1) Bővítés: Él vagy csúcs hozzáadása a gráfhoz. Legyen G^+ a G -ből kapott gráf.

Operációk

Definíció

(Op1) Bővítés: Él vagy csúcs hozzáadása a gráfhoz. Legyen G^+ a G -ből kapott gráf.

(Op2) Csúcsösszevonás: Két nem szomszédos csúcs (x, x') azonosítása. Ha x csúcs szomszédságát $N(x)$ -szel jelöljük, akkor az összevonással keletkezett pont szomszédsága megegyezik $N(x) \cup N(x')$ -vel. Legyen $\tilde{G}$ a G -ből kapott gráf.

Operációk

Definíció

(Op1) Bővítés: Él vagy csúcs hozzáadása a gráfhoz. Legyen G^+ a G -ből kapott gráf.

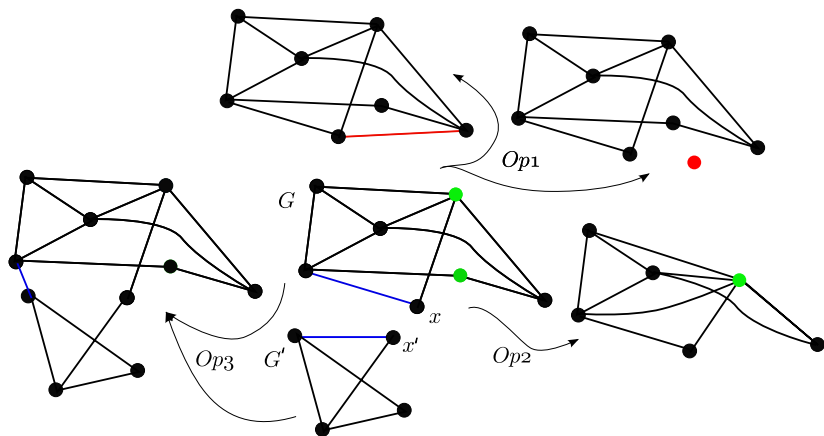
(Op2) Csúcsösszevonás: Két nem szomszédos csúcs (x, x') azonosítása. Ha x csúcs szomszédságát $N(x)$ -szel jelöljük, akkor az összevonással keletkezett pont szomszédsága megegyezik $N(x) \cup N(x')$ -vel. Legyen $\tilde{G}$ a G -ből kapott gráf.

(Op3) Hajós-operáció: Legyen $e \in E(G)$, $e' \in E(G')$, $\vec{e} = xy$, $\vec{e}' = x'y'$. Az operáció eredményét jelöljük $H = \text{Hajós}_{\vec{e}, \vec{e}'}(G, G')$ -val.

$$V(H) = (V(G) - \{x\}) \dot{\cup} (V(G') - \{x'\}) \dot{\cup} \{[x]\},$$

$E(H) = (E(G) - \{e\}) \dot{\cup} (E(G') - \{e'\}) \dot{\cup} \{xx'\}$, az illeszkedés pedig természetes.

Példa

Észrevétel

Észrevétel

Lemma

Ha G és G' nem k -színezhető, akkor G^+ , $\tilde{G}$ és $\text{Hajós}(G, G')$ sem k -színezhető.

Észrevétel

Lemma

Ha G és G' nem k -színezhető, akkor G^+ , $\tilde{G}$ és $\text{Hajós}(G, G')$ sem k -színezhető.

Lemma

Ha G^+ és $\tilde{G}$ k -színezhető, akkor G is az. Ha $\text{Hajós}(G, G')$ k -színezhető, akkor G vagy G' is az.

Észrevétel

Lemma

Ha G és G' nem k -színezhető, akkor G^+ , $\tilde{G}$ és $\text{Hajós}(G, G')$ sem k -színezhető.

Lemma

Ha G^+ és $\tilde{G}$ k -színezhető, akkor G is az. Ha $\text{Hajós}(G, G')$ k -színezhető, akkor G vagy G' is az.

G^+ a Lemma nyilvánvaló, ugyanis több objektum esetén nehezebbé válik a színezés. $\tilde{G}$ és $\text{Hajós}(G, G')$ esetén is egyszerű az állítás.

Az észrevétel kihasználása

Az észrevétel kihasználása

Definíció

A G gráf Hajós-konstruálható K_{k+1} -ekből, ha létezik olyan $G_1, G_2, \dots, G_l$ sorozat, hogy mindegyik G_i vagy K_{k+1} , vagy a korábbi gráfokból a fent leírt három operáció valamelyikével nyerhető.

Az észrevétel kihasználása

Definíció

A G gráf Hajós-konstruálható K_{k+1} -ekből, ha létezik olyan $G_1, G_2, \dots, G_l$ sorozat, hogy mindegyik G_i vagy K_{k+1} , vagy a korábbi gráfokból a fent leírt három operáció valamelyikével nyerhető.

Nyilván G_1 mindig csak K_{k+1} lehet, G_2 pedig csak K_{k+1} vagy egy olyan gráf, ami K_{k+1} -ből (Op1) operációval kapható ((Op2) nem alkalmazható teljes gráfokra, (Op3)-hoz szükséges két korábbi gráf).

Az észrevétel kihasználása

Definíció

A G gráf Hajós-konstruálható K_{k+1} -ekből, ha létezik olyan $G_1, G_2, \dots, G_l$ sorozat, hogy mindegyik G_i vagy K_{k+1} , vagy a korábbi gráfokból a fent leírt három operáció valamelyikével nyerhető.

Nyilván G_1 mindig csak K_{k+1} lehet, G_2 pedig csak K_{k+1} vagy egy olyan gráf, ami K_{k+1} -ből (Op1) operációval kapható ((Op2) nem alkalmazható teljes gráfokra, (Op3)-hoz szükséges két korábbi gráf).

Következmény

Ha G Hajós-konstruálható, akkor G nem k -színezhető.

Az észrevétel kihasználása

Definíció

A G gráf Hajós-konstruálható K_{k+1} -ekből, ha létezik olyan $G_1, G_2, \dots, G_l$ sorozat, hogy mindegyik G_i vagy K_{k+1} , vagy a korábbi gráfokból a fent leírt három operáció valamelyikével nyerhető.

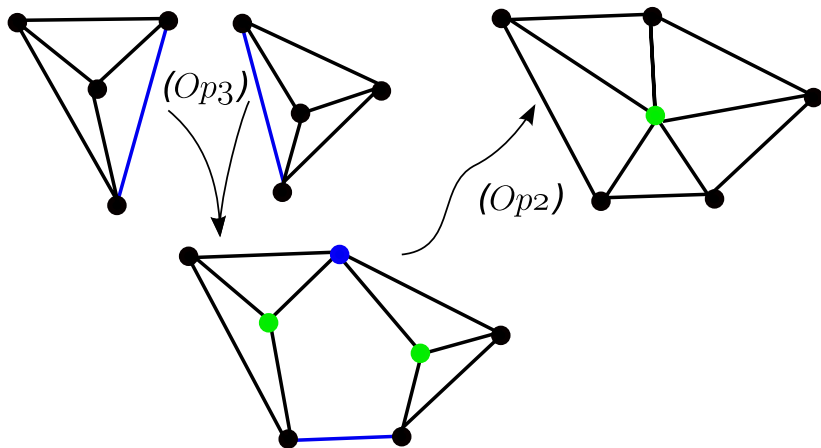
Nyilván G_1 mindig csak K_{k+1} lehet, G_2 pedig csak K_{k+1} vagy egy olyan gráf, ami K_{k+1} -ből (Op1) operációval kapható ((Op2) nem alkalmazható teljes gráfokra, (Op3)-hoz szükséges két korábbi gráf).

Következmény

Ha G Hajós-konstruálható, akkor G nem k -színezhető.

A következmény bizonyítása teljes indukcióval történhet.

Példa: Az 5-kerék nem 3-színezhető.

Figure: Először a G_1 és G_2 gráfokon (két négy pontú teljes) hajtjuk végre az (Op_3) operációt. A G_3 gráfon pedig az (Op_2) operációt hajtjuk végre, és az eredmény nem 3-színezhető G_4 gráf lesz, ami egy 5-kerék.

A főtételek

Tétel [Hajós György]

G akkor és csak akkor nem k -színezhető, ha G Hajós-konstruálható K_{k+1} -ből.

A főtételek

Tétel [Hajós György]

G akkor és csak akkor nem k -színezhető, ha G Hajós-konstruálható K_{k+1} -ből.

Az egyik irányt már láttuk.

A főtételek

Tétel [Hajós György]

G akkor és csak akkor nem k -színezhető, ha G Hajós-konstruálható K_{k+1} -ből.

Az egyik irányt már láttuk. A tétel nehezebbik „felét” pedig indirekt módon bizonyítjuk.

Bizonyítás: A kezdet

Bizonyítás: A kezdet

- Tegyük fel, hogy létezik ellenpélda, azaz létezik olyan G nem k -színezhető gráf, ami nem Hajós-konstruálható.

Bizonyítás: A kezdet

- Tegyük fel, hogy létezik ellenpélda, azaz létezik olyan G nem k -színezhető gráf, ami nem Hajós-konstruálható.
- Tegyük a G gráfot telítetté, azaz adjunk hozzá éleket mindaddig, amíg az ellenpéldára vonatkozó két tulajdonság teljesül. Így kapjuk a G^{tel} gráfot.

Bizonyítás: A kezdet

- Tegyük fel, hogy létezik ellenpélda, azaz létezik olyan G nem k -színezhető gráf, ami nem Hajós-konstruálható.
- Tegyük a G gráfot telítetté, azaz adjunk hozzá éleket mindaddig, amíg az ellenpéldára vonatkozó két tulajdonság teljesül. Így kapjuk a G^{tel} gráfot.
- A telítés során a nem k -színezhetőség megmarad. Így G^{tel} gráfhoz élet adva egy Hajós-konstruálható gráfot kell kapnunk.

Többrészes gráfok

Többrészes gráfok

Definíció

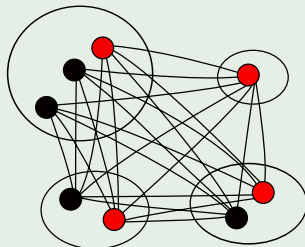
Egy G gráf teljes r -részes gráf, ha a $V(G)$ csúcshalmaz r darab osztály uniója, és az $E(G)$ élhalmaz pedig az összes „keresztél” az osztályok között.

Többrészes gráfok

Definíció

Egy G gráf teljes r -részes gráf, ha a $V(G)$ csúcshalmaz r darab osztály uniója, és az $E(G)$ élhalmaz pedig az összes „keresztél” az osztályok között.

Példa

Lemma

Lemma

Definíció

A teljes r -részes gráf ekvivalens definíciója a következő: az „egyenlőnek vagy nem összekötöttnek lenni” reláció ekvivalenciareláció, továbbá az ekvivalenciareláció osztályainak száma r .

Lemma

Definíció

A teljes r -részes gráf ekvivalens definíciója a következő: az „egyenlőnek vagy nem összekötöttek lenni” reláció ekvivalenciareláció, továbbá az ekvivalenciareláció osztályainak száma r .

Lemma

G^{tel} teljes r -részes gráf.

Lemma bizonyítás

Lemma bizonyítás

A bizonyítás indirekt módon történik.

Lemma bizonyítás

A bizonyítás indirekt módon történik.

Tegyük fel, hogy G^{tel} nem teljes r -részes gráf, azaz az „egyenlőnek vagy nem összekötöttnek lenni” reláció nem ekvivalencia.

Lemma bizonyítás

A bizonyítás indirekt módon történik.

Tegyük fel, hogy G^{tel} nem teljes r -részes gráf, azaz az „egyenlőnek vagy nem összekötöttnek lenni” reláció nem ekvivalencia.

Ekkor nyilván csak a tranzitivitás sérülhet, azaz léteznek olyan $x, y, z \in V(G^{tel})$ különböző pontok, hogy $xy, xz \in E(G^{tel})$, de $yz \notin E(G^{tel})$.

Lemma bizonyítás

A bizonyítás indirekt módon történik.

Tegyük fel, hogy G^{tel} nem teljes r -részes gráf, azaz az „egyenlőnek vagy nem összekötöttnek lenni” reláció nem ekvivalencia.

Ekkor nyilván csak a tranzitivitás sérülhet, azaz léteznek olyan $x, y, z \in V(G^{tel})$ különböző pontok, hogy $xy, xz \notin E(G^{tel})$, de $yz \in E(G^{tel})$.

Ekkor az xy és xz él hiánya kétféle módot is ad a G^{tel} telített gráf bővítésére. mindkét esetben a telítettség definíciója alapján olyan gráfot kapunk, amely Hajós-konstruálható.

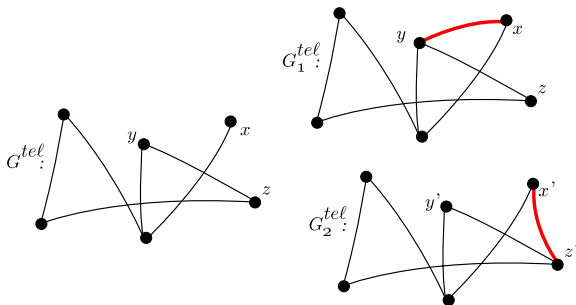
Lemma bizonyítás (folytatás)

Lemma bizonyítás (folytatás)

Az egyértelműség végett a második gráf (amelyet az xz él hozzáadásával kapunk G^{tel} -ből) csúcsait vesszőkkel látjuk el.

Lemma bizonyítás (folytatás)

Az egyértelműség végett a második gráf (amelyet az xz él hozzáadásával kapunk G^{tel} -ből) csúcsait vesszőkkel látjuk el.

Lemma bizonyítás (folytatás)

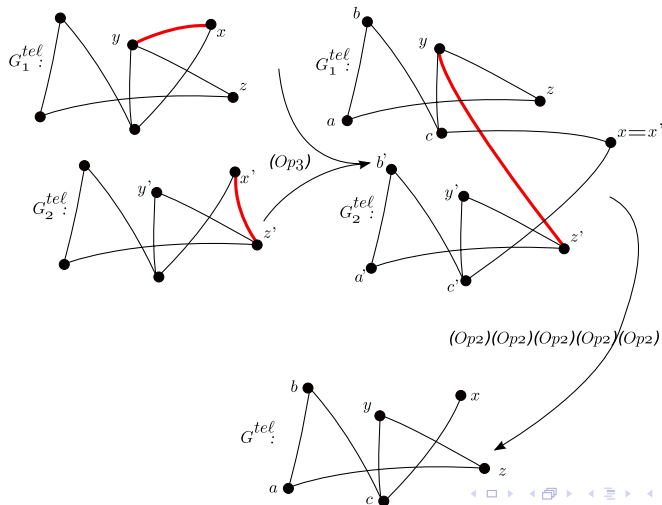

Lemma bizonyítás (folytatás)

Ha erre két gráfra végrehajtjuk a $\text{Hajós}_{xy,x'z'}(G_1^{tel}, G_2^{tel})$ operációt, akkor a következő gráfot kapjuk:

Lemma bizonyítás (folytatás)

Ha erre két gráfra végrehajtjuk a $\text{Hajós}_{xy, x'z'}(G_1^{tel}, G_2^{tel})$ operációt, akkor a következő gráfot kapjuk:

Hajós-tétel bizonyításának folytatása

Hajós-tétel bizonyításának folytatása

Emlékezzünk, hogy a tételt indirekt módon kezdtük bizonyítani, azaz feltettük, hogy létezik olyan G nem k -színezhető gráf, ami nem Hajós-konstruálható. Telítettük a G gráfot, és az így kapott G^{tel} gráfról beláttuk, hogy teljes r -részes gráf. Folytatva a bizonyítást két eset lehetséges.

Hajós-tétel bizonyításának folytatása

Emlékezzünk, hogy a tételt indirekt módon kezdtük bizonyítani, azaz feltettük, hogy létezik olyan G nem k -színezhető gráf, ami nem Hajós-konstruálható. Telítettük a G gráfot, és az így kapott G^{tel} gráfról beláttuk, hogy teljes r -részes gráf. Folytatva a bizonyítást két eset lehetséges.

- (1) Ha $r \geq k + 1$, akkor G^{tel} gráfnak létezik egy $k + 1$ pontú teljes részgráfja, ugyanis minden osztályból egy tetszőleges csúcst kiválasztva egy ilyen részgráfot kapunk. A részgráfság miatt G^{tel} megkapható K_{k+1} -ből egyszerű bővítésekkel, azaz az (Op1) operáció többszöri alkalmazásával. Ez viszont ellentmond annak, hogy G^{tel} nem Hajós-konstruálható.

Hajós-tétel bizonyításának folytatása

Emlékezzünk, hogy a tételt indirekt módon kezdtük bizonyítani, azaz feltettük, hogy létezik olyan G nem k -színezhető gráf, ami nem Hajós-konstruálható. Telítettük a G gráfot, és az így kapott G^{tel} gráfról beláttuk, hogy teljes r -részes gráf. Folytatva a bizonyítást két eset lehetséges.

- (1) Ha $r \geq k + 1$, akkor G^{tel} gráfnak létezik egy $k + 1$ pontú teljes részgráfja, ugyanis minden osztályból egy tetszőleges csúcsot kiválasztva egy ilyen részgráfot kapunk. A részgráfság miatt G^{tel} megkapható K_{k+1} -ből egyszerű bővítésekkel, azaz az (Op1) operáció többszöri alkalmazásával. Ez viszont ellentmond annak, hogy G^{tel} nem Hajós-konstruálható.
- (2) Ha pedig $r \leq k$, akkor nyilvánvaló, hogy G^{tel} gráf k -színezhető, ami szintén ellentmondás.

Hajós-tétel bizonyításának folytatása

Emlékezzünk, hogy a tételt indirekt módon kezdtük bizonyítani, azaz feltettük, hogy létezik olyan G nem k -színezhető gráf, ami nem Hajós-konstruálható. Telítettük a G gráfot, és az így kapott G^{tel} gráfról beláttuk, hogy teljes r -részes gráf. Folytatva a bizonyítást két eset lehetséges.

- (1) Ha $r \geq k + 1$, akkor G^{tel} gráfnak létezik egy $k + 1$ pontú teljes részgráfja, ugyanis minden osztályból egy tetszőleges csúcsot kiválasztva egy ilyen részgráfot kapunk. A részgráfság miatt G^{tel} megkapható K_{k+1} -ből egyszerű bővítésekkel, azaz az (Op1) operáció többszöri alkalmazásával. Ez viszont ellentmond annak, hogy G^{tel} nem Hajós-konstruálható.
- (2) Ha pedig $r \leq k$, akkor nyilvánvaló, hogy G^{tel} gráf k -színezhető, ami szintén ellentmondás.

Mindkét esetben ellentmondásra jutottunk, így ezzel a Hajós-tétel bizonyítása véget ért.

Szünet

Emlékeztető

Emlékeztető

Tétel (BSc)

Létezik olyan $\{G_n\}$ gráfsorozat, melyre teljesül, hogy $\omega(G_n) = 2$ (azaz G háromszögmentes), illetve $\chi(G_n) \rightarrow \infty$, ha $n \rightarrow \infty$.

Emlékeztető

Tétel (BSc)

Létezik olyan $\{G_n\}$ gráfsorozat, melyre teljesül, hogy $\omega(G_n) = 2$ (azaz G háromszögmentes), illetve $\chi(G_n) \rightarrow \infty$, ha $n \rightarrow \infty$.

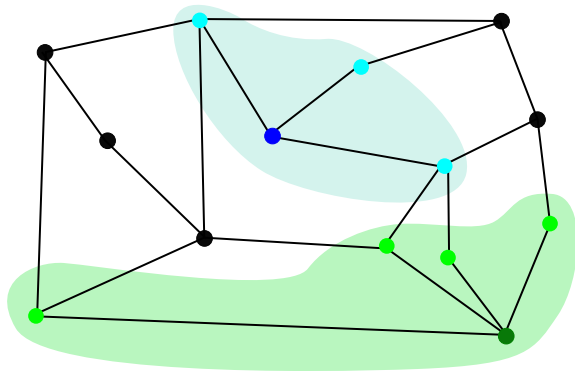

Figure: Háromszögmentes gráf

Lokális vs globális

Lokális vs globális

Vegyünk egy olyan gráfot, amelyben nincs háromszög. Tegyük fel, hogy ennek a gráfnak egy pontjában állunk.

Lokális vs globális

Vegyünk egy olyan gráfot, amelyben nincs háromszög. Tegyük fel, hogy ennek a gráfnak egy pontjában állunk.

Ez a pont a szomszédaival együtt egy csillagot feszít ki, ami az eredeti gráf részgráfja.

Lokális vs globális

Vegyünk egy olyan gráfot, amelyben nincs háromszög. Tegyük fel, hogy ennek a gráfnak egy pontjában állunk.

Ez a pont a szomszédaival együtt egy csillagot feszít ki, ami az eredeti gráf részgráfja. Ezen lokális részeket látva semmilyen nehézséget nem érzékelünk a színezési problémával kapcsolatban.

Lokális vs globális

Vegyünk egy olyan gráfot, amelyben nincs háromszög. Tegyük fel, hogy ennek a gráfnak egy pontjában állunk.

Ez a pont a szomszédaival együtt egy csillagot feszít ki, ami az eredeti gráf részgráfja. Ezen lokális részeket látva semmilyen nehézséget nem érzékelünk a színezési problémával kapcsolatban.

A gráf globális színezéséhez szükséges színszám tetszőlegesen nagy lehet. Ez rávilágít a probléma nehézségére.

Lokális vs globális

Vegyünk egy olyan gráfot, amelyben nincs háromszög. Tegyük fel, hogy ennek a gráfnak egy pontjában állunk.

Ez a pont a szomszédaival együtt egy csillagot feszít ki, ami az eredeti gráf részgráfja. Ezen lokális részeket látva semmilyen nehézséget nem érzékelünk a színezési problémával kapcsolatban.

A gráf globális színezéséhez szükséges színszám tetszőlegesen nagy lehet. Ez rávilágít a probléma nehézségére. A nehézség formálisan is igazolható: ez az egyik alap $\mathcal{NP}$ -teljes probléma (szerepel Richard Karp 1972-ben összegyűjtött 21 $\mathcal{NP}$ -teljes problémája között).

Kiterjesztés

Kiterjesztés

Definíció

Tetszőleges G gráf esetén rögzítsünk egy $o \in V(G)$ csúcsot, és tetszőleges $r \in \mathbb{N}^+$ esetén definiáljuk a következő részgráfot:

$$B(o, r) = G \mid_{\{v \in V : d(o, v) \leq r\}},$$

ahol $d(o, v)$ a legrövidebb ov út hosszát jelöli.

Kiterjesztés

Definíció

Tetszőleges G gráf esetén rögzítsünk egy $o \in V(G)$ csúcsot, és tetszőleges $r \in \mathbb{N}^+$ esetén definiáljuk a következő részgráfot:

$$B(o, r) = G |_{\{v \in V : d(o, v) \leq r\}},$$

ahol $d(o, v)$ a legrövidebb ov út hosszát jelöli.

Az, hogy minden $B(o, 1)$ csillag az azzal ekvivalens gráfunkban nincs háromszög.

title

title

Erősíthetjük a lokális feltételünket azzal, hogy nagyobb sugár esetén követeljük meg, hogy minden gömb egyszerű legyen.

title

Erősíthetjük a lokális feltételünket azzal, hogy nagyobb sugár esetén követeljük meg, hogy minden gömb egyszerű legyen.

Hasonlóan $B(o, r)$ -re tett egyszerűségi feltételekre több lehetőség van

title

Erősíthetjük a lokális feltételünket azzal, hogy nagyobb sugár esetén követeljük meg, hogy minden gömb egyszerű legyen.

Hasonlóan $B(o, r)$ -re tett egyszerűségi feltételekre több lehetőség van

(1) Minden o csúcsra $B(o, r)$ páros gráf.

title

Erősíthetjük a lokális feltételünket azzal, hogy nagyobb sugár esetén követeljük meg, hogy minden gömb egyszerű legyen.

Hasonlóan $B(o, r)$ -re tett egyszerűségi feltételekre több lehetőség van

- (1) Minden o csúcsra $B(o, r)$ páros gráf. Ez azzal ekvivalens, hogy G -ben nem létezik $2r + 1$ hosszú, vagy rövidebb páratlan kör.

title

Erősíthetjük a lokális feltételünket azzal, hogy nagyobb sugár esetén követeljük meg, hogy minden gömb egyszerű legyen.

Hasonlóan $B(o, r)$ -re tett egyszerűségi feltételekre több lehetőség van

- (1) Minden o csúcsra $B(o, r)$ páros gráf. Ez azzal ekvivalens, hogy G -ben nem létezik $2r + 1$ hosszú, vagy rövidebb páratlan kör.
- (2) Minden o csúcsra $B(o, r)$ fa (körmentes, hisz a gömbök összefüggősége nyilvánvaló).

title

Erősíthetjük a lokális feltételünket azzal, hogy nagyobb sugár esetén követeljük meg, hogy minden gömb egyszerű legyen.

Hasonlóan $B(o, r)$ -re tett egyszerűségi feltételekre több lehetőség van

- (1) Minden o csúcsra $B(o, r)$ páros gráf. Ez azzal ekvivalens, hogy G -ben nem létezik $2r + 1$ hosszú, vagy rövidebb páratlan kör.
- (2) Minden o csúcsra $B(o, r)$ fa (körmentes, hisz a gömbök összefüggősége nyilvánvaló). Ez azzal ekvivalens, hogy G -ben nem létezik $2r + 1$ hosszú, vagy rövidebb kör.

title

Erősíthetjük a lokális feltételünket azzal, hogy nagyobb sugár esetén követeljük meg, hogy minden gömb egyszerű legyen.

Hasonlóan $B(o, r)$ -re tett egyszerűségi feltételekre több lehetőség van

- (1) Minden o csúcsra $B(o, r)$ páros gráf. Ez azzal ekvivalens, hogy G -ben nem létezik $2r + 1$ hosszú, vagy rövidebb páratlan kör.
- (2) Minden o csúcsra $B(o, r)$ fa (körmentes, hisz a gömbök összefüggősége nyilvánvaló). Ez azzal ekvivalens, hogy G -ben nem létezik $2r + 1$ hosszú, vagy rövidebb kör.

Definíció

A G gráf derékbőségének (girth) nevezzük a következő gráfparamétert

$$g(G) = \min \{ \ell : G\text{-ben létezik } \ell \text{ hosszú kör} \}.$$

Erdős Pál tétele

Erdős Pál tétele

Adott egy γ és egy τ pozitív egész szám, akkor létezik-e olyan G gráf, melyre $g(G) \geq \gamma$ és $\chi(G) \geq \tau$?

Erdős Pál tétele

Adott egy γ és egy τ pozitív egész szám, akkor létezik-e olyan G gráf, melyre $g(G) \geq \gamma$ és $\chi(G) \geq \tau$? Azaz az erősített lokális egyszerűség mellett is elképzelhető-e színezésre bonyolult gráf?

Erdős Pál tétele

Adott egy γ és egy τ pozitív egész szám, akkor létezik-e olyan G gráf, melyre $g(G) \geq \gamma$ és $\chi(G) \geq \tau$? Azaz az erősített lokális egyszerűség mellett is elképzelhető-e színezésre bonyolult gráf? A válasz igen.

Erdős Pál tétele

Adott egy γ és egy τ pozitív egész szám, akkor létezik-e olyan G gráf, melyre $g(G) \geq \gamma$ és $\chi(G) \geq \tau$? Azaz az erősített lokális egyszerűség mellett is elképzelhető-e színezésre bonyolult gráf? A válasz igen.

Tétel (Erdős Pál)

Bármely $\gamma, \tau \in \mathbb{N}^+$ számokhoz létezik olyan G gráf, amelyre $g(G) \geq \gamma$ és $\chi(G) \geq \tau$.

Erdős Pál tétele

Adott egy γ és egy τ pozitív egész szám, akkor létezik-e olyan G gráf, melyre $g(G) \geq \gamma$ és $\chi(G) \geq \tau$? Azaz az erősített lokális egyszerűség mellett is elképzelhető-e színezésre bonyolult gráf? A válasz igen.

Tétel (Erdős Pál)

Bármely $\gamma, \tau \in \mathbb{N}^+$ számokhoz létezik olyan G gráf, amelyre $g(G) \geq \gamma$ és $\chi(G) \geq \tau$.

Nem konstruktív bizonyítást adunk a tételre. (Konstruktív bizonyítások is léteznek, de azok nehezebbek.)

Erdős Pál tétele

Adott egy γ és egy τ pozitív egész szám, akkor létezik-e olyan G gráf, melyre $g(G) \geq \gamma$ és $\chi(G) \geq \tau$? Azaz az erősített lokális egyszerűség mellett is elképzelhető-e színezésre bonyolult gráf? A válasz igen.

Tétel (Erdős Pál)

Bármely $\gamma, \tau \in \mathbb{N}^+$ számokhoz létezik olyan G gráf, amelyre $g(G) \geq \gamma$ és $\chi(G) \geq \tau$.

Nem konstruktív bizonyítást adunk a tételre. (Konstruktív bizonyítások is léteznek, de azok nehezebbek.)

A következőkben egy valószínűségszámítási módszeren alapuló bizonyítást mutatunk meg.

Véletlen gráfok

Véletlen gráfok

Legyen V egy n elemű csúcshalmaz.

Véletlen gráfok

Legyen V egy n elemű csúcshalmaz. n értékét később rögzítjük, egyelőre elég azt tudnunk n -ről, hogy elég nagy.

Véletlen gráfok

Legyen V egy n elemű csúcshalmaz. n értékét később rögzítjük, egyelőre elég azt tudnunk n -ről, hogy elég nagy.

Bármely V -beli pontpárra behúzzuk a közöttük lévő élt p valószínűséggel (azaz az össze nem kötöttség valószínűsége $1 - p$).

Véletlen gráfok

Legyen V egy n elemű csúcshalmaz. n értékét később rögzítjük, egyelőre elég azt tudnunk n -ről, hogy elég nagy.

Bármely V -beli pontpárra behúzzuk a közöttük lévő élt p valószínűséggel (azaz az össze nem kötöttség valószínűsége $1 - p$).

A p ($0 < p < 1$) értékét később adjuk meg n, τ, γ függvényében.

Véletlen gráfok

Legyen V egy n elemű csúcshalmaz. n értékét később rögzítjük, egyelőre elég azt tudnunk n -ről, hogy elég nagy.

Bármely V -beli pontpárra behúzzuk a közöttük lévő élt p valószínűséggel (azaz az össze nem kötöttség valószínűsége $1 - p$).

A p ($0 < p < 1$) értékét később adjuk meg n, τ, γ függvényében.

Ezzel a módszerrel felépítünk egy gráf értékű valószínűségi változót. Ez az Erdős—Rényi-féle véletlengráf modell, jelölése

$\underline{G}_{n,p}$.

Véletlen gráfok

Legyen V egy n elemű csúcshalmaz. n értékét később rögzítjük, egyelőre elég azt tudnunk n -ről, hogy elég nagy.

Bármely V -beli pontpárra behúzzuk a közöttük lévő élt p valószínűséggel (azaz az össze nem kötöttség valószínűsége $1 - p$).

A p ($0 < p < 1$) értékét később adjuk meg n, τ, γ függvényében.

Ezzel a módszerrel felépítünk egy gráf értékű valószínűségi változót. Ez az Erdős—Rényi-féle véletlengráf modell, jelölése $\underline{G}_{n,p}$.

Több ismeretlen paraméterünk is van. Ennek ellenére előre kijelentett „ígéreteket” teszünk, és ezeket vastag betűtípussal fogjuk jelölni.

Véletlen gráfok

Legyen V egy n elemű csúcshalmaz. n értékét később rögzítjük, egyelőre elég azt tudnunk n -ről, hogy elég nagy.

Bármely V -beli pontpárra behúzzuk a közöttük lévő élt p valószínűséggel (azaz az össze nem kötöttség valószínűsége $1 - p$).

A p ($0 < p < 1$) értékét később adjuk meg n, τ, γ függvényében.

Ezzel a módszerrel felépítünk egy gráf értékű valószínűségi változót. Ez az Erdős—Rényi-féle véletlengráf modell, jelölése $\underline{G}_{n,p}$.

Több ismeretlen paraméterünk is van. Ennek ellenére előre kijelentett „ígéretek” teszünk, és ezeket vastag betűtípussal fogjuk jelölni. Majd a bizonyítás végén megmutatjuk, hogy ezek az ígéretek valóban teljesülnek/kielégíthetők.

Kromatikus szám helyett független halmazok

Kromatikus szám helyett független halmazok

A kromatikus szám vizsgálata helyett a könnyebben kezelhető legnagyobb független halmaz méretét vizsgáljuk (szokásos jelölése $\alpha(G)$).

Kromatikus szám helyett független halmazok

A kromatikus szám vizsgálata helyett a könnyebben kezelhető legnagyobb független halmaz méretét vizsgáljuk (szokásos jelölése $\alpha(G)$).

Észrevétel

$$\chi(G) \cdot \alpha(G) \geq |V(G)| = n.$$

Kromatikus szám helyett független halmazok

A kromatikus szám vizsgálata helyett a könnyebben kezelhető legnagyobb független halmaz méretét vizsgáljuk (szokásos jelölése $\alpha(G)$).

Észrevétel

$$\chi(G) \cdot \alpha(G) \geq |V(G)| = n.$$

Azaz, „ha $\alpha(G)$ kicsi, akkor $\chi(G)$ nagy”.

Kromatikus szám helyett független halmazok

A kromatikus szám vizsgálata helyett a könnyebben kezelhető legnagyobb független halmaz méretét vizsgáljuk (szokásos jelölése $\alpha(G)$).

Észrevétel

$$\chi(G) \cdot \alpha(G) \geq |V(G)| = n.$$

Azaz, „ha $\alpha(G)$ kicsi, akkor $\chi(G)$ nagy”. Egyszerűbb nyelven: „ha csak kicsik lehetnek a színosztályok, akkor sok színre lesz szükség egy jó színezéshez”.

Az $\mathcal{A}_t$ esemény

Az $\mathcal{A}_t$ esemény

Jelölje $\mathcal{A}_t$ azt az eseményt, hogy $\alpha(G) < t$.

Az $\mathcal{A}_t$ esemény

Jelölje $\mathcal{A}_t$ azt az eseményt, hogy $\alpha(G) < t$. Ez ekvivalens azzal, hogy G -ben nincs t elemű független ponthalmaz.

Az $\mathcal{A}_t$ esemény

Jelölje $\mathcal{A}_t$ azt az eseményt, hogy $\alpha(G) < t$. Ez ekvivalens azzal, hogy G -ben nincs t elemű független ponthalmaz.

Jelölje $\mathcal{F}_R$ pedig azt az eseményt, hogy R független ponthalmaz G -ben.

Az $\mathcal{A}_t$ esemény

Jelölje $\mathcal{A}_t$ azt az eseményt, hogy $\alpha(G) < t$. Ez ekvivalens azzal, hogy G -ben nincs t elemű független ponthalmaz.

Jelölje $\mathcal{F}_R$ pedig azt az eseményt, hogy R független ponthalmaz G -ben. Ekkor

$$\mathbb{P}(\mathcal{F}_R) = (1 - p)^{\binom{|R|}{2}}.$$

Az $\mathcal{A}_t$ esemény

Jelölje $\mathcal{A}_t$ azt az eseményt, hogy $\alpha(G) < t$. Ez ekvivalens azzal, hogy G -ben nincs t elemű független ponthalmaz.

Jelölje $\mathcal{F}_R$ pedig azt az eseményt, hogy R független ponthalmaz G -ben. Ekkor

$$\mathbb{P}(\mathcal{F}_R) = (1 - p)^{\binom{|R|}{2}}.$$

Érvényes továbbá az alábbi összefüggés:

$$\mathbb{P}(\mathcal{A}_t) = 1 - \mathbb{P}\left(\bigcup_{\substack{R \subseteq V \\ |R|=t}} \mathcal{F}_R\right).$$

Az $\mathcal{A}_t$ esemény

Jelölje $\mathcal{A}_t$ azt az eseményt, hogy $\alpha(G) < t$. Ez ekvivalens azzal, hogy G -ben nincs t elemű független ponthalmaz.

Jelölje $\mathcal{F}_R$ pedig azt az eseményt, hogy R független ponthalmaz G -ben. Ekkor

$$\mathbb{P}(\mathcal{F}_R) = (1 - p)^{\binom{|R|}{2}}.$$

Érvényes továbbá az alábbi összefüggés:

$$\mathbb{P}(\mathcal{A}_t) = 1 - \mathbb{P}\left(\bigcup_{\substack{R \subseteq V \\ |R|=t}} \mathcal{F}_R\right).$$

Valóban, korábbi megjegyzéseink alapján $\mathcal{A}_t$ az $\bigcup_{R \subseteq V, |R|=t} \mathcal{F}_R$ esemény komplementere.

Az $\mathcal{A}_t$ esemény valószínűségének becslése

Az $\mathcal{A}_t$ esemény valószínűségének becslése

Felhasználva azt a triviális tényt, hogy $\mathbb{P}(\cup_{i=1}^n E_i) \leq \sum_{i=1}^n \mathbb{P}(E_i)$ azt kapjuk, hogy

$$\mathbb{P}(\mathcal{A}_t) \geq 1 - \binom{n}{t} (1 - p)^{\binom{t}{2}}.$$

Az $\mathcal{A}_t$ esemény valószínűségének becslése

Felhasználva azt a triviális tényt, hogy $\mathbb{P}(\cup_{i=1}^n E_i) \leq \sum_{i=1}^n \mathbb{P}(E_i)$ azt kapjuk, hogy

$$\mathbb{P}(\mathcal{A}_t) \geq 1 - \binom{n}{t} (1 - p)^{\binom{t}{2}}.$$

Felhasználtuk azt is, hogy $\binom{n}{t}$ tag unióját kell nézni, illetve az unió által leírt esemény valószínűségét egy olyan összeggel becsülhetjük, amelyben minden $\mathbb{P}(\mathcal{F}_R)$ tag értéke közös: $(1 - p)^{\binom{t}{2}}$.

Az $\mathcal{A}_t$ esemény valószínűségének becslése

Felhasználva azt a triviális tényt, hogy $\mathbb{P}(\cup_{i=1}^n E_i) \leq \sum_{i=1}^n \mathbb{P}(E_i)$ azt kapjuk, hogy

$$\mathbb{P}(\mathcal{A}_t) \geq 1 - \binom{n}{t} (1-p)^{\binom{t}{2}}.$$

Felhasználtuk azt is, hogy $\binom{n}{t}$ tag unióját kell nézni, illetve az unió által leírt esemény valószínűségét egy olyan összeggel becsülhetjük, amelyben minden $\mathbb{P}(\mathcal{F}_R)$ tag értéke közös: $(1-p)^{\binom{t}{2}}$.

A becslést egyszerűsíthetjük a $\binom{n}{t} < n^t$ durva és az $1-p < e^{-p}$ nem annyira durva becslésekkel (p pozitív és közel lesz 0-hoz)

$$\mathbb{P}(\mathcal{A}_t) \geq 1 - n^t e^{-p \binom{t}{2}} = 1 - e^{t \log n} e^{-p \frac{t(t-1)}{2}} = 1 - e^{t \log n - p \frac{t(t-1)}{2}}.$$

t választása

Feltesszük, hogy $n/2t \geq \tau$ és $\mathcal{A}_t$ valószínűségére adott alsó becslés legalább $2/3$,

Derékbőség helyett rövid körök száma

Derékbőség helyett rövid körök száma

Jelöljük $\xi_{\leq \gamma}$ -val azt a valószínűségi változót, amely megadja a γ -nál nemhosszabb körök számát G -ben.

Derékbőség helyett rövid körök száma

Jelöljük $\xi_{\leq \gamma}$ -val azt a valószínűségi változót, amely megadja a γ -nál nemhosszabb körök számát G -ben. Keressük ennek a várható értékét.

Derékbőség helyett rövid körök száma

Jelöljük $\xi_{\leq \gamma}$ -val azt a valószínűségi változót, amely megadja a γ -nál nemhosszabb körök számát G -ben. Keressük ennek a várható értékét.

Ehhez vezessük be a

$$\xi_C = \begin{cases} 1, & \text{ha } C \subseteq G_{n,p} \\ 0, & \text{különben} \end{cases}.$$

valószínűségi változót, ahol C egy lehetséges kör.

Derékbőség helyett rövid körök száma

Jelöljük $\xi_{\leq \gamma}$ -val azt a valószínűségi változót, amely megadja a γ -nál nemhosszabb körök számát G -ben. Keressük ennek a várható értékét.

Ehhez vezessük be a

$$\xi_C = \begin{cases} 1, & \text{ha } C \subseteq G_{n,p} \\ 0, & \text{különben} \end{cases}.$$

valószínűségi változót, ahol C egy lehetséges kör.

Ekkor

$$\mathbb{E}(\xi_{\leq \gamma}) = \mathbb{E}\left(\sum_{\text{Chossza} \leq \gamma} \xi_C\right) = \sum_{l=3}^{\gamma} \left(\sum_{\text{Chossza}=l} \mathbb{E}(\xi_C)\right).$$

Rövid körök számnak várható értékének becslése

Rövid körök számnak várható értékének becslése

Ha a C hossza ℓ , akkor $\mathbb{E}(\xi_C) = p^\ell$. Hány darab lehetséges ℓ hosszú kör van?

Rövid körök számnak várható értékének becslése

Ha a C hossza ℓ , akkor $\mathbb{E}(\xi_C) = p^\ell$. Hány darab lehetséges ℓ hosszú kör van? A válasz $\binom{n}{\ell} \frac{(\ell-1)!}{2}$, ugyanis a csúcsokat $\binom{n}{\ell}$ -féleképpen választhatjuk ki,

Rövid körök számnak várható értékének becslése

Ha a C hossza ℓ , akkor $\mathbb{E}(\xi_C) = p^\ell$. Hány darab lehetséges ℓ hosszú kör van? A válasz $\binom{n}{\ell} \frac{(\ell-1)!}{2}$, ugyanis a csúcsokat $\binom{n}{\ell}$ -féleképpen választhatjuk ki, és ezeket a kiválasztott ℓ pontokat $\frac{(\ell-1)!}{2}$ -féleképpen rendezhetjük körbe.

Rövid körök számnak várható értékének becslése

Ha a C hossza ℓ , akkor $\mathbb{E}(\xi_C) = p^\ell$. Hány darab lehetséges ℓ hosszú kör van? A válasz $\binom{n}{\ell} \frac{(\ell-1)!}{2}$, ugyanis a csúcsokat $\binom{n}{\ell}$ -féleképpen választhatjuk ki, és ezeket a kiválasztott ℓ pontokat $\frac{(\ell-1)!}{2}$ -féleképpen rendezhetjük körbe.

Felhasználva az

$$\binom{n}{\ell} \frac{(\ell-1)!}{2} = \frac{n(n-1)\dots(n-\ell+1)}{2\ell} \leq \frac{n^\ell}{2\ell} \leq \frac{n^\ell}{6}$$

egyenlőtlenséget,

Rövid körök számnak várható értékének becslése

Ha a C hossza ℓ , akkor $\mathbb{E}(\xi_C) = p^\ell$. Hány darab lehetséges ℓ hosszú kör van? A válasz $\binom{n}{\ell} \frac{(\ell-1)!}{2}$, ugyanis a csúcsokat $\binom{n}{\ell}$ -féleképpen választhatjuk ki, és ezeket a kiválasztott ℓ pontokat $\frac{(\ell-1)!}{2}$ -féleképpen rendezhetjük körbe.

Felhasználva az

$$\binom{n}{\ell} \frac{(\ell-1)!}{2} = \frac{n(n-1)\dots(n-\ell+1)}{2\ell} \leq \frac{n^\ell}{2\ell} \leq \frac{n^\ell}{6}$$

egyenlőtlenséget, felírhatunk $\mathbb{E}(\xi_{\leq \gamma})$ -ra egy felső becslést:

$$\mathbb{E}(\xi_{\leq \gamma}) \leq \sum_{\ell=3}^{\gamma} \frac{n^\ell}{6} p^\ell = \sum_{\ell=3}^{\gamma} \frac{n^\ell p^\ell}{6} \stackrel{(!)}{\leq} \sum_{\ell=3}^{\gamma} \frac{(np)^\ell}{6} \leq \gamma \frac{(np)^\gamma}{6}.$$

További feltevések

További feltevések

A becslésnél feltettük, hogy $np \geq 1$,

További feltevések

A becslésnél feltettük, hogy $np \geq 1$, így használhattuk, hogy az 1-nél nagyobb kvóciensű geometriai sorozat monoton nő, minden eleme az utolsóval felülről becsülhető.

További feltevések

A becslésnél feltettük, hogy $np \geq 1$, így használhattuk, hogy az 1-nél nagyobb kvóciensű geometriai sorozat monoton nő, minden eleme az utolsóval felülről becsülhető.

A paramétereinket úgy fogjuk megválasztani, **hogy**
 $\gamma(np)^\gamma/6 \leq n/6$ **teljesüljön.**

A végső következtetés

A végső következtetés

A fenti választások után a Markov-egyenlőtlenségből adódik, hogy

$$\mathbb{P}\left(\xi_{\leq \gamma} > \frac{n}{2}\right) < \mathbb{P}\left(\xi_{\leq \gamma} > 3\mathbb{E}\xi_{\leq \gamma}\right) < \frac{1}{3},$$

$$\mathbb{P}\left(\xi_{\leq \gamma} \leq \frac{n}{2}\right) > \frac{2}{3}.$$

A végső következtetés

A fenti választások után a Markov-egyenlőtlenségből adódik, hogy

$$\mathbb{P}\left(\xi_{\leq \gamma} > \frac{n}{2}\right) < \mathbb{P}\left(\xi_{\leq \gamma} > 3\mathbb{E}\xi_{\leq \gamma}\right) < \frac{1}{3},$$

$$\mathbb{P}\left(\xi_{\leq \gamma} \leq \frac{n}{2}\right) > \frac{2}{3}.$$

Ezek után felírhatjuk a

$$\mathbb{P}\left(\mathcal{A}_t \wedge \left(\xi_{\leq \gamma} \leq \frac{n}{2}\right)\right) > 0$$

megállapítást, mivel a $\wedge$ két oldalán álló események valószínűsége külön-külön legalább $\frac{2}{3}$.

A keresett gráf létezik!

A keresett gráf létezik!

Ebből következik, hogy létezik olyan G gráf, amelynek n csúcsa van, és amelyre teljesül a következő két állítás:

A keresett gráf létezik!

Ebből következik, hogy létezik olyan G gráf, amelynek n csúcsa van, és amelyre teljesül a következő két állítás:

- A G -ben lévő γ -nál nem hosszabb körök száma $\frac{n}{2}$ -nél kevesebb,

A keresett gráf létezik!

Ebből következik, hogy létezik olyan G gráf, amelynek n csúcsa van, és amelyre teljesül a következő két állítás:

- A G -ben lévő γ -nál nem hosszabb körök száma $\frac{n}{2}$ -nél kevesebb, azaz alkalmas $n/2$ csúcs elhagyásával egy olyan G_0 gráfot kapunk, amely derékbősége legalább γ .

A keresett gráf létezik!

Ebből következik, hogy létezik olyan G gráf, amelynek n csúcsa van, és amelyre teljesül a következő két állítás:

- A G -ben lévő γ -nál nem hosszabb körök száma $\frac{n}{2}$ -nél kevesebb, azaz alkalmas $n/2$ csúcs elhagyásával egy olyan G_0 gráfot kapunk, amely derékbősége legalább γ .
- G_0 minden színosztálya legfeljebb t méretű.

A keresett gráf létezik!

Ebből következik, hogy létezik olyan G gráf, amelynek n csúcsa van, és amelyre teljesül a következő két állítás:

- A G -ben lévő γ -nál nem hosszabb körök száma $\frac{n}{2}$ -nél kevesebb, azaz alkalmas $n/2$ csúcs elhagyásával egy olyan G_0 gráfot kapunk, amely derékbősége legalább γ .
- G_0 minden színosztálya legfeljebb t méretű. Így $\chi(G_0) \geq |V(G_0)|/t \geq \tau$.

A keresett gráf létezik!

Ebből következik, hogy létezik olyan G gráf, amelynek n csúcsa van, és amelyre teljesül a következő két állítás:

- A G -ben lévő γ -nál nem hosszabb körök száma $\frac{n}{2}$ -nél kevesebb, azaz alkalmas $n/2$ csúcs elhagyásával egy olyan G_0 gráfot kapunk, amely derékbősége legalább γ .
- G_0 minden színosztálya legfeljebb t méretű. Így $\chi(G_0) \geq |V(G_0)|/t \geq \tau$.

Azaz G_0 a tételt igazolja.

A paraméter választások konzisztenciája

A paraméter választások konzisztenciája

Csak az van hátra, hogy a p , t paramétereket úgy kell megválasztanunk, hogy az ezekre tett ígéreteink igazak legyenek:

$$0 < 1 - e^{t \log n - p \frac{t(t-1)}{2}} < \frac{1}{3}, \quad np > 1, \quad \gamma(np)^\gamma \leq n,$$

és emellett $n \geq 2t\tau$.

A paraméter választások konzisztenciája

Csak az van hátra, hogy a p , t paramétereket úgy kell megválasztanunk, hogy az ezekre tett ígéreteink igazak legyenek:

$$0 < 1 - e^{t \log n - p \frac{t(t-1)}{2}} < \frac{1}{3}, \quad np > 1, \quad \gamma(np)^\gamma \leq n,$$

és emellett $n \geq 2t\tau$.

Egy lehetséges választás: p legyen olyan, hogy $\gamma(np)^\gamma = n$.

A paraméter választások konzisztenciája

Csak az van hátra, hogy a p , t paramétereket úgy kell megválasztanunk, hogy az ezekre tett ígéreteink igazak legyenek:

$$0 < 1 - e^{t \log n - p \frac{t(t-1)}{2}} < \frac{1}{3}, \quad np > 1, \quad \gamma(np)^\gamma \leq n,$$

és emellett $n \geq 2t\tau$.

Egy lehetséges választás: p legyen olyan, hogy $\gamma(np)^\gamma = n$. Azaz a harmadik feltétel igazsága „definiálja” p -t.

A paraméter választások konzisztenciája

Csak az van hátra, hogy a p , t paramétereket úgy kell megválasztanunk, hogy az ezekre tett ígéreteink igazak legyenek:

$$0 < 1 - e^{t \log n - p \frac{t(t-1)}{2}} < \frac{1}{3}, \quad np > 1, \quad \gamma(np)^\gamma \leq n,$$

és emellett $n \geq 2t\tau$.

Egy lehetséges választás: p legyen olyan, hogy $\gamma(np)^\gamma = n$. Azaz a harmadik feltétel igazsága „definiálja” p -t.

Ekkor $np = (n/\gamma)^{1/\gamma}$, azaz a második feltétel automatikusan igaz (n -et nagyon nagyoknak választjuk).

$$p = \frac{1}{n} \cdot (n/\gamma)^{1/\gamma} = c(\gamma)n^{-(1-1/\gamma)},$$

ahol $c(\gamma)$ csak a γ -tól függő konstans.

Paraméterek választása (folytatás)

Paraméterek választása (folytatás)

Az első feltételben szereplő kitevő

$$t \log n - c(\gamma) n^{-\left(1-\frac{1}{\gamma}\right)} t(t-1)/2.$$

Ennek negatív, kis abszolút értékű számnak kell lenni.

Paraméterek választása (folytatás)

Az első feltételben szereplő kitevő

$$t \log n - c(\gamma)n^{-\left(1-\frac{1}{\gamma}\right)} t(t-1)/2.$$

Ennek negatív, kis abszolút értékű számnak kell lenni.

Ezt a

$$t = 3(\log n)n^{1-\frac{1}{\gamma}}$$

választás (nagy n mellett) teljesíti.

Paraméterek választása (folytatás)

Az első feltételben szereplő kitevő

$$t \log n - c(\gamma)n^{-\left(1-\frac{1}{\gamma}\right)} t(t-1)/2.$$

Ennek negatív, kis abszolút értékű számnak kell lenni.

Ezt a

$$t = 3(\log n)n^{1-\frac{1}{\gamma}}$$

választás (nagy n mellett) teljesíti.

$n \geq 2t\tau$ nyilván teljesül.

Vége van!

Köszönöm a figyelmet!